

Sygn. akt III A Ua 853/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Jarosław Błaszczak SSA Janina Cieślikowska
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę

na skutek apelacji E. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 5 kwietnia 2012 r. sygn. akt VIII U 880/10

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2012r. sygn. akt VIII U 880/2010 Sad Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu oddalił odwołanie E. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 4 czerwca 2010r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

Wnioskodawca E. B., (ur. (...)), w dniu 3 marca 2011 r. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury. We wniosku tym wskazał, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, a nadto, że nie pozostaje nadal w stosunku pracy.

Rozpoznając powyższy wniosek, organ rentowy w dniu 04 czerwca 2010 r. wydał decyzję znak (...), w której odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury wskazując, że wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania mu prawa

do emerytury, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy składkowe w wymiarze 28 lat, 6 miesięcy i 17 dni, okresy nie składkowe w wymiarze 6 miesięcy i 11 dni, łącznie 29 lat i 28 dni. W ocenie organu rentowego staż pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach/ charakterze wynosi 13 lat, 7 miesięcy i 23 dni, przy czym do prac w szczególnych warunkach zaliczono mu na stępujące okresy:

- od dnia 05 sierpnia 1968 r. do dnia 12 czerwca 1969 r., tj. okres zatrudnienia w (...) D., kiedy to zatrudniony był na stanowisku młodszego elektryka pod ziemią,

- od dnia 05 grudnia 1969 r. do dnia 14 kwietnia 1974 r., tj. okres zatrudnienia w KWK (...), kiedy to zatrudniony był na stanowisku robotnika przyuczonego pod ziemią,

- od dnia 10 listopada 1972 r. do dnia 15 stycznia 1983 r., tj. okres wykonywania pracy w Przedsiębiorstwie (...) we W., kiedy to zatrudniony był na stanowisku elektromontera,

- od dnia 22 maja 1996 r. do dnia 29 maja 1996 r., tj. okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) (...) we W., podczas którego zajmował on stanowisko elektromontera,

- od dnia 01 czerwca 1996 r. do dnia 06 czerwca 1996 r., tj. okres pracy wnioskodawcy w (...) (...) we W., podczas którego zajmował on stanowisko elektromontera,

- od dnia 08 czerwca 1996 r. do dnia 30 czerwca 1996 r., tj. okres pracy w (...) (...) we W., podczas którego zajmował on stanowisko elektromontera, oraz

- od dnia 01 lipca 1996 r. do dnia 31 grudnia, 1998 r., kiedy to wnioskodawca zatrudniony był nadal w (...) Instal we W. na stanowisku elektromontera, elektromontera brygadzysty.

Za pracę w warunkach szczególnych nie uznano natomiast wnioskodawcy następujących okresów:

- okresu od dnia 18 stycznia 1983 r. do 31 stycznia 1987 r., ponieważ brak jest dokumentacji potwierdzającej, że była to praca w szczególnych warunkach oraz świadectw pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

- okresów od dnia 30 maja 1996 r. do dnia 31 maja 1996r. i 07 czerwca 1996 r. urlopy bezpłatne oraz

- okresów niezdolności do pracy (IA) przypadających po dniu 14 listopada 1991 r.

Wcześniej, w piśmie z dnia 04 listopada 2009 r. Archiwum Państwowe we W.poinformowało wnioskodawcę, iż jego akta osobowe nie zawierają świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych z okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) we W..

Wnioskodawca w okresie od dnia 18 stycznia 1983 r. do dnia 31 stycznia 1987 r. zatrudniony był stale i pełnym wymiarze czasu pracy w (...) we W. – Zespół (...) w Ż., przy czym w początkowo zajmował on stanowisko elektromontera, zaś ostatnio elektryka. Na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w w/w zakładzie pracy w dniu 31 stycznia 1987 r. wydano mu świadectwo pracy, w którym pracodawca nie potwierdził wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach na zajmowanych stanowiskach elektromontera i elektryka. W spornym okresie nie wydano mu również świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Praca wnioskodawcy w spornym okresie polegała przede wszystkim na montażu dźwigów, zasilaniu elektrycznym placów budów, wykonywaniu nowych instalacji elektrycznych i z tego tytułu otrzymywał on dodatek pieniężny.

Szkodliwość tych prac uzależniona była od wykonywania czynności pod niskim napięciem, na wysokości, na zewnątrz, w warunkach zapylenia, w wysokich temperaturach w hałasie i na mrozie.

Szczegółowo na zajmowanym stanowisku wnioskodawca wykonywał następujące czynności: naprawy dźwigów, czyli ich zasilanie - kładzenie kabli, podłączanie do urządzeń dźwigu, przy czym te same czynności, co przy dźwigach wykonywał też przy suwnicach i spawarkach. Nadto w przedmiotowym okresie montował nowe instalacje elektryczne, czyli kładł kable, montował skrzynki rozdzielcze w nowych halach, naprawiał spawarki, podłączał nowe kable do stanowisk spawarek w halach. Poza w Iw czynnościami wnioskodawca wraz z innymi osobami należącymi do jego brygady instalowali okablowanie elektryczne budynków mieszkalnych budowanych przez energomontaż i dokonywali ewentualnych napraw w tych budynkach. Około 30% prac wykonywanych było pod napięciem, przy czym nie wszystkie polecenia były pisemne - jedynie przy pracach szczególnie niebezpiecznych. Dodatkowo wnioskodawca podłączał instalacje w nowo budowanych magazynach, warsztacie mechanicznym, do tokarek, gilotyn, naprawiał instalacje podczas pracy tokarki czy spawarki, jak również podłączał pompy ciśnieniowe i silniki w kotłowni oraz dokonywał bieżących napraw.

W przedmiotowym okresie osoby zatrudnione przy eksploatacji urządzeń energetycznych, samodzielnie wykonujące prace w zakresie konserwacji i napraw urządzeń energetycznych oraz bezpośrednio prowadzące eksploatację (obsługę) jednego lub grupy urządzeń energetycznych musiały legitymować się posiadaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego, wydanego na podstawie zadowalającego wyniku egzaminu w oparciu o postanowienia rozporządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 4 maja 1973 r. w sprawie kwalifikacji osób zatrudnionych przy eksploatacji urządzeń energetycznych (Dz. U. Nr 19, poz. 113).

Wnioskodawca posiada świadectwa kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku:

- eksploatacji nr El- (...) oraz nr El - (...), wydane w dniu 13 grudnia 2003 r.,
- dozoru nr Dl - (...), wydane w dniu 2 grudnia 1999 r. z datą ważności do 1 grudnia 2004 r.,
- dozoru nr Dl - (...), wydane w dniu 26 września 2006 r. z datą ważności do 25 września 2011 r.

W trakcie zatrudnienia wnioskodawcy, w/w zakładzie pracy zatrudnieni byli również: K. C., S. O., W. R., Z. C., E. D. oraz J. K. (1).

K. C. pracował z wnioskodawcą w latach 80 - tych. W okresie od dnia 02 maja 1978 r. do dnia 14 maja 1995 r. zatrudniony był na stanowisku elektryka - elektromontera. Jego praca polegała na montażu i naprawie instalacji elektrycznej w zakładzie i wykonywana była na hali, gdzie zatrudnieni byli spawacze oraz monterzy, a także poza halą w różnych obiektach. Zdarzało się, iż wyjeżdżał on też w delegacje, np. do O. do pracy przy dźwigach. Z tytułu wykonywanej pracy otrzymywał on dodatek za pracę w szczególnych warunkach. Z chwilą rozwiązania stosunku pracy z Przedsiębiorstwem (...) we W. K. C. otrzymał świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach. Pracodawca potwierdził w nim, iż w okresie zatrudnienia na stanowisku elektryka energomontera wykonywał on prace wymienione w wykazie A dziale B poz. 2 pkt 3 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Aktualnie pobiera on emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

S. O. pracował w Przedsiębiorstwie (...) we W. w okresie od dnia 18 listopada 1974 r. do dnia 14 maja 1995 r. na stanowisku elektryka - energomontera. W tym czasie był w jednej brygadzie razem z wnioskodawcą. Oprócz obowiązków związanych z zajmowanym przez niego stanowiskiem wykonywał on również prace awaryjne. Z tytułu wykonywanej pracy otrzymywał on dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Na okoliczność zatrudnienia w warunkach szczególnych w dniu 10 kwietnia 2002 r. wystawiono S. O. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, z którego wynika, iż w okresie od dnia 18 listopada 1974 r. do dnia 28 kwietnia 1980 r., od dnia 18 maja

1981 r. do dnia 09 października 1987 r., od dnia 29 grudnia 1989 r. do dnia 14 maja 1995 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektromagnetycznych, wymienionym w wykazie A, dziale II, poz. 1 pkt 9 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określania stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

W. R. zatrudniony był w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 3 czerwca 1980 r. do dnia 25 lipca 1991 r. na stanowisku monter konstrukcji stalowych i urządzeń nawęglania i odpopielenia, a ostatnio na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Na okoliczność pracy w warunkach szczególnych otrzymał on w dniu 02 marca 2009 r. dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, z których wynika, iż w okresie od dnia 03 czerwca 1980 r. do dnia 23 czerwca 1990 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości wymienione w wykazie A, dziale V, poz. 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowisku montera urządzeń i konstrukcji metalowych wymienionym w wykazie A, Dziale V, poz. 5 pkt 3, stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, a nadto, iż w okresie zatrudnienia od dnia 20 lipca 1990 r. do dnia 25 lipca 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych wymienione w wykazie A, dziale II, poz. 1 pkt 9, stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

Z. C. pracował w w/w Przedsiębiorstwie w okresie od 01 grudnia 1980 r. do dnia 14 lipca 1991 r., początkowo na stanowisku elektryka, a następnie majstra do spraw energetycznych. W tym czasie pracowali z nim m. in. K. C., jak również P. K. i J. K. (2), którzy będąc zatrudnieni na stanowisku elektromontera mieli podawane mleko, a w okresie jesienno - zimowym zupy regeneracyjne. Elektromonter musiał mieć uprawnienia do wykonywania swoich obowiązków.

Pismem z dnia 20 kwietnia 1991 r. dyrektor Oddziału nr 5 w Ż. poinformował Z. C., iż z dniem 15 kwietnia 1991 r. po powrocie z budowy eksportowej powierza mu na czas nieokreślony obowiązki majstra do spraw energetycznych i przyznaje mu wynagrodzenie według 13 kategorii osobistego zaszerogowania. Obowiązki majstra ds. energetycznych pełnił on od dnia 15 kwietnia 1991 r. do dnia 14 lipca 1991 r.

E. D. zatrudniony był w (...) w latach 1969 - 1997 r., jako brygadzysta, majster oraz jako elektromonter brygadzysta. W trakcie zatrudniania wnioskodawcy przebywał on na pracach eksportowych. Nie był on wówczas przełożonym wnioskodawcy, gdyż w tym czasie pracował on na budowie. Jego przełożonym został on dopiero po 1, 5 roku, kiedy to wnioskodawca przeszedł do jego brygady. W tym czasie wykonywał prace takie jak cała brygada, tj. montaż żurawi wieżowych, montowanie żurawi na wysokości do 140 m na elektrowniach, montaż urządzeń elektrycznych, napędowych, montowanie oświetlenia i halogenów na wieżach oświetleniowych, konsekracja trafostacji pod napięciem, a nadto prace przy akumulatorach, kondensatorach. Jedynie część prac wykonywana była pod napięciem.

W trakcie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy miał on uprawnienia dozоровe i upoważnienie kierownika i mógł pod nieobecność majstra C. wydawać polecenia, w tym pisemne, na wykonywanie prac szczególnie zagrażających zdrowiu.

W trakcie zatrudnienia wnioskodawcy w w/w zakładzie pracy pracowali również M. Ł. (1), D. K. oraz J. K. (1).

M. Ł. (1) zatrudniony był tam w okresie od dnia 01 września 1978 r. do dnia 05 kwietnia 1985 r., przy czym na od dnia 01 września 1978 r. do dnia 31 sierpnia 1981 r. zatrudniony był, jako uczeń radiomechanik, od dnia 01 września 1981 r. jako radiomechanik, zaś od dnia 26 kwietnia 1983 r. do dnia 04 kwietnia 1985 odbywał służbę wojskową. Nie posiada

on świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Brak jest też potwierdzenia, iż świadczył taką pracę na wystawionym mu w dniu 26 kwietnia 1985 r. świadectwie pracy.

D. K. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od dnia 04 października 1982 r. do dnia 20 czerwca 1988 r. na stanowisku elektryka. Na okoliczność pracy w warunkach szczególnych nie wystawiono mu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Na wystawionym mu w dniu 20 czerwca 1988 r. świadectwie pracy również brak informacji, iż wykonywał on prace o takim charakterze.

Z kolei J. K. (1) zatrudniony był w w/w zakładzie pracy w okresie od dnia 12 sierpnia 1974 r. do dnia 28 marca 1985 r. na stanowisku montażysta żurawi - elektromonter. W dniu 15 października 2004 r. wystawiono mu świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych odnoszących się do okresu jego zatrudnienia od dnia 12 sierpnia 1974 r. do dnia 28 lutego 1979 r. na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych.

Aktualnie wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy. W latach 2008 - 2009 prowadził działalność gospodarczą.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd orzekł, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że spór w sprawie sprowadzał się do kwestii posiadania przez niego na dzień 01 stycznia 1999 r. wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W tym zakresie Sąd stwierdził, że zarzuty organu rentowego dotyczące braku posiadania przez wnioskodawcę wymaganych okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych są w pełni uzasadnione.

Sąd wskazał, że dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym w postaci m. in. kserokopii świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach K. C. i W. R., dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych wnioskodawcy, K. C., W. R., J. K., M. Ł. (1), dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych S. O., W. R., Z. C., M. Ł. (2), D. K. oraz J. K. (1), a także zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków i samego wnioskodawcy. Nadto niebagatelne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miały ustalenia biegłego specjalisty z zakresu BHP powzięte przez niego w opinii z dnia 21 lutego 2011 r. oraz w opiniach uzupełniających. Zebrany w ten sposób materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, iż argumenty wnioskodawcy w żadnej mierze nie zasługiwały na uwzględnienie.

Jednocześnie Sąd stwierdził, iż powołany w sprawie biegły w sposób szczegółowy opisał kryteria, jakimi się posłużył przy sporządzaniu opinii z dnia 21 lutego 2011 r., a także należycie uzasadnił zajęte stanowisko, konsekwentnie podtrzymywane w kolejnych opiniach. Brak, więc było podstaw do zakwestionowania końcowego wyniku ustaleń biegłego, którego to podważenia domagał się wnioskodawca.

Wnioskodawca, kwestionując przyjętą przez w/w biegłego tezę o tym, iż w okresie od dnia 18 stycznia 1983 r. do dnia 31 stycznia 1987 r. w Przedsiębiorstwie (...) we W. - Zespół (...) w Ż. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera i elektryka, które są wymienione w wykazie A, dziale II e energetyka), stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późno zm.), nie przedstawił wystarczających dowodów, które pozwoliłyby na definitywne jej podważenie, zwłaszcza, że biegły ten jest specjalistą nie zainteresowanym wynikiem sprawy.

Sąd podkreślił, że zakłady pracy, ściśle określały stanowiska pracy wnioskodawcy jako elektromontera sieci średnich i niskich napięć zajmowanego podczas zatrudnienia w okresie od dnia 01 sierpnia 2002 r. do dnia 31 maja 2007 r. w (...) S.A. Oddział we W., mającego swoje odzwierciedlenie w wykazie załącznika nr 1 w/w zarządzenia w Dziale II ("Energetyka"), poz. 1, pkt 11.

Sąd podkreślił, że z wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. wynika, iż nie każda praca wykonywana na stanowisku elektromontera, nawet w

warunkach szkodliwych i uciążliwych, gdzie były wypłacane tzw. "dodatki szkodliwe" została zakwalifikowana, jako praca o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznym stopniu uciążliwości, stanowiącym zasadnicze kryterium ustalania uprawnień z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach pracy. W wykazie tym nie ma pozycji, która kwalifikowałaby pracę wnioskodawcy na zajmowanym stanowisku "elektromontera", a następnie "elektryka", jako zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Sąd podkreślił również, że zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują również obowiązujące w spornym okresie przepisy wymienione w rozporządzeniu Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 09 maja 1970 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach energetycznych oraz w innych zakładach przy urządzeniach elektroenergetycznych (Dz. U. Nr 14, poz. 125 z późno zm.), które jednoznacznie wskazywały, iż do prac wykonywanych w warunkach szczególnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego (§ 18 pkt 7 - 9) przy urządzeniach elektroenergetycznych zaliczane były prace:

- konserwacyjne lub remontowe przy urządzeniach elektroenergetycznych znajdujących się całkowicie lub częściowo pod napięciem, z wyjątkiem prac polegających na wymianie w obwodach o napięciu do 1kV bezpieczników i żarówek (światłówek) o nieuszkodzonej obudowie i oprawach,
- wykonywanie w pobliżu nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części, znajdujących się pod napięciem,
- przy wyłączonym spod napięcia torze dwutorowej elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu do 1kV i powyżej, jeżeli drugi tor pozostaje pod napięciem,
- przy wyłączonych spod napięcia elektroenergetycznych liniach napowietrznych, które krzyżują się z liniami znajdującymi się pod napięciem, przy czym (zgodnie z postanowieniami § 17 i § 19 cyt. rozporządzenia) prace w warunkach szczególnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego mogły być wykonywane, co najmniej przez dwie osoby, przy zastosowaniu odpowiednich środków całkowicie zabezpieczających zdrowie i życie ludzkie oraz na podstawie polecenia pisemnego, wydanego przez osobę z kierownictwa i dozoru, upoważnioną przez kierownika zakładu.

Mając powyższe regulacje na uwadze Sąd I instancji stwierdził, iż prace wykonywane przez wnioskodawcę w spornym okresie – polegające na montażu dźwigów, zasilaniu elektrycznym placów budów, wykonywaniu nowych instalacji elektrycznych, a szczególnie na: naprawie dźwigów, czyli ich zasilaniu - kładzeniu kabli, podłączaniu do urządzeń dźwigu, (przy czym te same czynności, co przy dźwigach wykonywał też przy suwnicach i spawarkach), montowaniu nowych instalacji elektrycznych, czyli kładzeniu kabli, montowaniu skrzynek rozdzielczych w nowych halach, naprawie spawarki, podłączaniu nowych kabli do stanowisk spawarek w halach, instalowaniu okablowania elektrycznego budynków mieszkalnych budowanych przez energomontaż i dokonywali ewentualnych napraw w tych budynkach, a dodatkowo na podłączaniu instalacji w nowo budowanych magazynach, warsztacie mechanicznym, do tokarek, gilotyn, naprawie instalacje podczas pracy tokarki czy spawarki, jak również na podłączaniu pomp ciśnieniowych i silników w kotłowni oraz dokonywanie bieżących napraw - noszą znamiona prac wyszczególnionych w § 18 rozporządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 9 maja 1970 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach energetycznych oraz w innych zakładach przy urządzeniach elektroenergetycznych. Prace te jednak, jak już zaznaczono wyżej, mogły być wykonywane, przez co najmniej dwie osoby, przy zastosowaniu odpowiednich środków całkowicie zabezpieczających zdrowie i życie ludzkie oraz podstawie polecenia pisemnego, wydanego przez osobę dozoru, upoważnioną przez kierownika zakładu do pełnienia funkcji poleceniodawcy. Tymczasem, jak wynika z akt niniejszej sprawy, wykonywane przez wnioskodawcę w Przedsiębiorstwie (...) we W. prace związane z montażem i eksploatacją urządzeń elektroenergetycznych, powyższych kryteriów nie spełniały. Nie wszystkie z tych prac były wykonywane w pobliżu nieosłoniętych urządzeń elektroenergetycznych lub ich części znajdujących się pod napięciem, nie wszystkie też wymagały polecenia pisemnego na prace z określeniem środków i warunków bezpiecznego ich użycia. A co za tym idzie prace wnioskodawcy nie zawsze były wykonywane w warunkach szczególnego zagrożenia dla jego życia i zdrowia.

Sąd zaznaczył również, że w spornym okresie wnioskodawca na zajmowanym stanowisku elektromontera, wykonywał niektóre czynności zaliczane do prac wykonywanych w warunkach szczególnych, a to: remont i rozbudowa urządzeń rozdzielczych, wykonywanie instalacji w sąsiedztwie szynoprzewodów zasilających suwnice, wymiana prowizorycznych linii zasilających na docelowe zasilania, naprawa uszkodzonych istniejących linii kablowych, wyprowadzanie z istniejącej stacji transformatorowej kabla 0,4 kV do zasilania dźwigów i rozdzielnic pracy budowy, to jednak bezsprzecznie nie została tu zachowana cecha stałości wykonywania pracy w szczególnych warunkach polegająca na wykonywaniu takiego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Warunek ten byłby spełniony, gdyby w ramach obowiązującego czasu pracy wnioskodawca na zajmowanym stanowisku wykonywał ciągle wyłącznie czynności związane z pracami w szczególnych warunkach. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, iż powyższe prace nie były wykonywane przez niego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ponadto Sąd podkreślił, że wnioskodawca nie posiada świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jak również nie potwierdzono wykonywania przez niego takiej pracy w wystawionym mu w dniu 31 stycznia 1987 r. świadectwie pracy.

Wobec ustalenia, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków niezbędnych do ustalenia prawa do emerytury, Sąd I instancji orzekł o oddaleniu odwołania wnioskodawcy.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mające wpływ na treść wyroku tj.:

a) art. 233 § 1 kpc. w zw. z art. 278 § 1 kpc. poprzez ich błędną, polegającą na dokonaniu na dokonaniu przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych i wydaniu wyroku na podstawie opinii biegłego, która jest: niepełna, wewnętrznie sprzeczna, nierzetelna z błędnie sformułowana teza dowodową.

W ocenie wnioskodawcy niewłaściwie sporządzona opinia doprowadziła do powstania sprzeczności istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego mające wpływ na treść wyroku polegającą na ustaleniu, że w przypadku wnioskodawcy nie było podstaw do przyjęcia, że nabył on prawo do wcześniejszej emerytury w związku z pracą w szkodliwych warunkach albowiem nie spełnił ustawowej przesłanki przepracowania 15 lat w warunkach szkodliwych, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy ze względu na jego braki nie dał w ocenie wnioskodawcy podstawy do wydania takiego wyroku, gdyż Sąd I instancji nie dokonał wszystkich niezbędnych ustaleń, a w szczególności nie ustalił czy wnioskodawca mimo braku w świadectwie pracy klauzuli dotyczącej „szczególnych warunków” pracował w nich stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wobec tak przedstawionych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku celem ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego a w przypadku nie podzielenia zarzutów o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zgromadził w sprawie wystarczający materiał dowodowy, a jego ocena nie narusza granic zastrzeżonych dla swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 k.p.c.). Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie znajdujące uzasadnienie w całokształcie sprawy oraz treści obowiązujących przepisów, a Sąd Apelacyjny aprobując w pełni te ustalenia przyjmuje je za własne bez potrzeby szczegółowego ich przytaczania.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniającego go do uzyskania emerytury w niższym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Swoje uprawnienie do emerytury wnioskodawca wywodzi z treści przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (dla mężczyzn 65 lat). Natomiast wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowiska oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 ww. ustawy przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie "przepisów dotychczasowych", tj. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zatem wnioskodawca aby uzyskać prawo do emerytury przy ukończonym 60 roku życia musi wykazać co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zauważyć należy, że obecna definicja pracy w szczególnych warunkach odwołuje się jedynie do wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i to ono jest podstawą ustalenia, czy praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Fakt pracy w warunkach szczególnych winien więc, w razie stwierdzenia w świadectwach pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach na podstawie przepisów branżowych, ustalić każdorazowo Sąd odnosząc się do cyt. wyżej rozporządzenia.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 k.p.c.) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, iż w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca winien wykazać, iż spełnia przesłanki do otrzymania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca nie wykazał 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca zarówno w toku postępowania przed organem rentowym, jak również w czasie postępowania sądowego nie przedstawił wystarczających dowodów potwierdzających jego pracę w warunkach szczególnych. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy okres pracy wnioskodawcy od dnia 18 stycznia 1983r. do 31 stycznia 1987r., od 30 maja 1996 r. do 7 czerwca 1996r. oraz okresy niezdolności do pracy przypadające po dniu 14 listopada 1991r. nie mogą zostać uwzględnione jako okresy pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Odnosnie pierwszego z wymienionych powyżej okresów tj. okresu od 18 stycznia 1983r. do 31 stycznia 1987 r. w (...) we W. – Zespół (...) w Ż., gdzie wnioskodawca był zatrudniony w charakterze elektromontera, a następnie elektryka Sąd I instancji przeprowadził szerokie postępowanie dowodowe, na podstawie którego ustalił charakter pracy wnioskodawcy, zakres powierzonych mu obowiązków, a w konsekwencji stwierdził, że sporny okres nie może w całości zostać uznany za okres pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy w sposób szczegółowy opisał na czym polegała praca wnioskodawcy w spornym okresie, jak również dokonał porównania pracy wnioskodawcy oraz pracy poszczególnych świadków z którymi wnioskodawca współpracował, ponadto Sąd dokonał oceny sporządzonej

w sprawie opinii biegłego z zakresu BHP i wyjaśnił, w jakim zakresie uznał wnioski opinii za wiarygodne i z jakich przyczyn.

Sąd Apelacyjny w pełni popiera stanowisko Sądu I instancji, jak również stwierdza, że ocena materiału dowodowego dokonana przez ten Sąd jest w pełni prawidłowa, toteż bez potrzeby ponownego cytowania przyjmuje ją za własną.

Wbrew zarzutom apelującego opinia biegłego sporządzona w niniejszej sprawie została wydana z zachowaniem zasad określonych w art. 278 kpc. Przypomnieć w tym miejscu należy, że wbrew przekonaniu skarżącego, zadaniem biegłego nie jest ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz naświetlenie i umożliwienie wyjaśnienia przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy. Dowód ten, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie sądu z zastosowaniem art. 233 § 1 kpc., według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków.

Sąd I instancji dokonał oceny sporządzonej w sprawie opinii i stwierdził jednocześnie, że zastrzeżenia do opinii wniesione przez wnioskodawcę nie zasługują na uwzględnienie, ponieważ opinia została sporządzona w sposób prawidłowy i nie budzi zastrzeżeń zarówno co do jej treści, wniosków jak i spójności.

Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje stanowisko przedstawione przez Sąd I instancji i stwierdza, że w istocie brak jest podstaw do podważenia prawidłowości opinii, a jej wnioski są jednoznaczne.

Zarzuty względem opinii biegłego zarówno podstawowej jak i uzupełniającej podniesione przez skarżącego w apelacji stanowią jedynie próbę podjęcia polemiki z właściwie przeprowadzonym dowodem, która nie została poparta żadnymi istotnymi dla sprawy argumentami.

Co więcej, podkreślić należy, że z przedłożonych przez wnioskodawcę na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w dniu 13 września 2012r. wykazów okresów pracy wnioskodawcy za rok 1983, 1984, 1985, 1986, 1987 wynika, iż nie otrzymywał on stale dodatku specjalnego z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W roku 1983 nie otrzymał dodatku z tytułu pracy w warunkach szkodliwych w ogóle, w 1984 r. również, w 1985r. otrzymywał taki dodatek przez okres 5 miesięcy natomiast w 1986 przez okres 4 miesięcy. Oznacza to, że Zakład Pracy przy prowadzeniu bieżącej ewidencji czasu pracy przyjmował, że praca wykonywana przez wnioskodawcę co do zasady nie była pracą w warunkach szczególnych. Tylko wyjątkowo, wnioskodawca taką pracę wykonywał i wówczas z tego tytułu wypłacany był jemu dodatek z tego tytułu.

Powyżej opisana dokumentacja stanowi więc potwierdzenie wniosków opinii biegłego, jak również prawidłowość ustaleń dokonanych przez Sąd I instancji.

Nawet gdyby wnioskodawcy zaliczyć do dotychczas udokumentowanego okresu czasu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat 7 miesięcy i 23 dni dodatkowe 9 miesięcy w których wnioskodawcy wypłacono dodatek za pracę w warunkach szczególnych to i tak wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 15- letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Pozostałe okresy urlopu bezpłatnego jak również okres niezdolności do pracy po dniu 14 listopada 1991 r. również nie podlegają zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

Reasumując Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji i na mocy art. 385 kpc. orzekł o jej oddaleniu.

K.S.